

Brüssel, 30. november 2021
(OR. en)

14431/21

SPORT 84
JEUN 146
SAN 711
SOC 703
EDUC 396

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	13713/21
Teema:	Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järelused elukestva kehalise aktiivsuse kohta

Delegatsioonidele esitatakse lisas nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järelused elukestva kehalise aktiivsuse kohta, mille nõukogu (haridus, noored, kultuur ja sport) kiitis heaks oma 29.–30. novembri 2021. aasta istungil.

Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused elukestva kehalise aktiivsuse kohta

NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJAD,

TULETADES MEELDE, ET

1. nõukogu 26. novembri 2013. aasta soovitusel tervist tugevdava kehalise aktiivsuse sektoritevahelise edendamise kohta soovitatakse muu hulgas liikmesriikidel „teha tööd tervist tugevdava kehalise aktiivsuse tõhusate tegevuspõhimõtete koostamiseks, töötades riigisiseste eripärade kohaselt välja valdkondadevahelise lähenemisviisi, mis hõlmaks selliseid poliitikavaldkondi nagu sport, tervis, haridus, keskkond ja transport ning muid asjakohaseid sektoreid“;
2. nõukogu 15. detsembri 2015. aasta järeldustes laste motoorsete oskuste, kehalise aktiivsuse ja sporditegevuse kohta kutsutakse liikmesriike üles „kaaluma sektoritevahelise poliitika rakendamist, muu hulgas hariduse, noorte ja tervise sektoris, et edendada varases lapsepõlves kehalise aktiivsuse kasvatamist ja motoorseid oskusi“;
3. nõukogu 29. juuni 2020. aasta järeldustes COVID-19 pandeemia mõju kohta spordisektorile ja kõnealuse sektori taastumise kohta kutsutakse liikmesriike üles „edendada valdkondadevahelist koostööd ja konsulteerimist valdkondades, mis on spordi seisukohalt olulised kõikidel tasanditel, teiste seas spordiliikumise, spordiga seotud ettevõtlussektori ja muude asjaomaste sidusrühmadega“;
4. nõukogu 4. detsembri 2020. aasta järeldustes, mis käsitlevad ühiskonnas spordi ja kehalise aktiivsuse hüvanguks tehtava valdkondadevahelise koostöö edendamist, rõhutatakse, et „valdkondadevahelisel koostööl võib olla oluline roll aktiivse ja tervisliku eluviisi tingimuste loomisel või optimeerimisel“;
5. Euroopa Liidu spordialases töökavas 2021–2024 tunnistatakse, et kehaline aktiivsus on prioriteetse valdkonna „Spordis osalemise ja tervist tugevdava kehalise aktiivsuse edendamine“ üks peamisi teemasid;

6. vähene kehaline aktiivsus põhjustab tänapäeva elustiili juures suuri terviseprobleeme. Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) peab kehalist inaktiivsust üheks peamiseks surma riskifaktoriks¹. COVID-19 pandeemia on kehalise inaktiivsusega kaasnevad terviseriskid veelgi nähtavamaks teinud;
7. Euroopa seisab silmitsi kogu elanikkonna, eriti nooremate inimeste seas juba esineva kehalise inaktiivsuse märkimisväärse suurenemisega. Euroopa tasandi poliitikas julgustatakse liikmesriike edendama ja jälgima kehalist aktiivsust; siiski tuleks veelgi tugevdada rakendamist²;
8. muudes Euroopa ja rahvusvahelistes dokumentides³ on samuti märgitud, et kehalise aktiivsuse taseme jälgimine osana tervist tugevdava kehalise aktiivsuse terviklikust lähenemisviisist on väga tähtis. Kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega toimuv kehaliste võimete jälgimine⁴ saab pakkuda usaldusväärseid tõenduspõhiseid andmeid kehalise aktiivsuse kohta ning samuti juhtida tähelepanu võimalikule terviseohte suurendavale käitumisele;

¹ Maailma Terviseorganisatsiooni 2020. aasta dokument „WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour“ („WHO suunised kehalise aktiivsuse ja istuva eluviisi kohta“).

² Komisjoni aruanne, milles käsitletakse nõukogu soovitusel (tervist tugevdava kehalise aktiivsuse sektoritevahelise edendamise kohta) rakendamist, COM/2019/565 final.

³ Nt WHO dokument „Physical activity strategy for the WHO European Region 2016–2025“ („Euroopa piirkonna kehalise aktiivsuse strateegia 2016–2025“), ELi laste rasvumist käsitlev tegevuskava aastateks 2014–2020 ja WHO 2018. aasta dokument „Global Action Plan on Physical Activity 2018–2030“ („Ülemaailmne kehalise aktiivsuse tegevuskava 2018–2030“).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

TUNNISTADES, ET

9. kehaline aktiivsus on üks kõige tähtsamaid ja tõhusamaid tegureid füüsilise ja vaimse tervise säilitamisel kogu elu jooksul. Samuti on sellel positiivne mõju teatavate terviseprobleemide ja haiguste, näiteks südame-veresoonkonna haiguste, 2. tüüpi diabeedi jne ennetamisele;
10. kehaliste võimete jälgimise süsteemide abil saab hinnata kehalise inaktiivsuse probleemi ulatust ning kohalikul, riiklikul või ELi tasandil vastu võetud mis tahes poliitikameetmete, tegevuskavade või algatuste tulemuslikkust;
11. elukestev kehaline aktiivsus peaks põhinema regulaarsel kehalisel tegevusel kogu elu jooksul, mida saab toetada elukestva tõendus põhise kehaliste võimete jälgimisega, et säilitada iga inimese tervis kogu elu jooksul;

RÕHUTADES, ET

12. regulaarne ja piisav⁵ kehaline aktiivsus on oluline laste ja noorukite tervislikuks arenguks nii füüsiliselt kui ka nende vaimseid ja sotsiaalseid võimeid silmas pidades;
13. täiskasvanute aktiivse ja tervisliku eluviisi kontekstis on regulaarne kehaline aktiivsus eriti tähtis, isegi siis, kui inimene ei alusta harjutamisega enne täiskasvanuiga. Regulaarne kehaline aktiivsus on samuti oluline tegur, mis aitab vältida tööviljakuse langust. Arvestades, et täiskasvanud veedavad kolmandiku oma elust tööl, on töökeskkond töötajate kehalise aktiivsuse edendamisel äärmiselt oluline;

⁵ WHO 2020. aasta dokument „WHO guidelines on physical activity and sedentary behaviour“ („WHO suunised kehalise aktiivsuse ja istuva eluviisi kohta“).

14. ebasoodsas olukorras olevad rühmad⁶ igas vanuserühmas ei ole sageli kehaliselt piisavalt aktiivsed, sest neil on vähem võimalusi ja piiratud juurdepääs, mis toob nende puhul kaasa suurema ohu teatavate haiguste tekkeks. Me peaksime pakkuma nendele sihtrühmadele võrdseid võimalusi, võimaldades neil osaleda kohandatud regulaarses kehalises tegevuses ja spordiprogrammides;
15. kooskõlas elukestva kehalise aktiivsuse kontseptsiooniga peaks selle pikaajaline mõju olema kehaliselt aktiivsemad Euroopa kodanikud, et parandada inimeste füüsilist ja vaimset tervist ning vähendada survet meie tervishoiusüsteemidele ja tervisega seotud kulusid⁷. Võimaluse korral tuleks poliitikameetmeid koordineerida ja innustada valdkondadevahelist koostööd, et saavutada parim võimalik tulemus;

VÕTTES ARVESSE, ET

16. *Tervislik eluviis*: paljudes riikides on rahvatervisealase ja spordipoliitika peamine eesmärk innustada oma kodanikke võtma omaks aktiivne ja tervislik eluviis kogu elu jooksul ning osalema kehalises tegevuses ja spordis⁸. Mitme Euroopa tasandi projekti algatusega püütakse samuti lõimida kehaline aktiivsus tervisetöötajate õppekavadesse, et tagada parem kehalise aktiivsuse alane nõustamine ja toetus kliinilises keskkonnas⁹;

⁶ Määratlus vastavalt Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudile (EIGE): inimeste rühm, kellel on suurem risk kogeda vaesust, sotsiaalset tõrjutust, diskrimineerimist ja vägivalda kui ülejäänud elanikkonnal, sh rahvusvähemused, migrandid, puudega inimesed, eraldatuses elavad eakad ja lapsed.

⁷ Rahvusvahelise Spordi ja Kultuuri Liidu (ISCA) 2015. aasta juuni dokument „The economic cost of physical inactivity in Europe: an ISCA/Cebr report“ („Vähese kehalise aktiivsuse põhjustatavad kulud Euroopas: ISCA/CEBRi aruanne“).

⁸ ELi tasandil on Euroopa Komisjon näiteks algatanud kaheaastase kampaania „Tervislik eluviis kõigi jaoks“, mille eesmärk on seostada sport ja aktiivne eluviis tervise-, toidu- ja muu poliitikaga. 2017. aastal tehti Tartu üleskutse tervislikele eluviisidele.

⁹ WHO 2018. aasta dokument „Promoting physical activity in the health sector“ („Kehalise aktiivsuse edendamine tervisesektoris“).

17. *Jälgimine*: mõned riigid jälgivad muutusi oma elanikkonna kehalistes võimetes ning võivad anda vabatahtlikkuse alusel igale isikule tagasisidet tema kehaliste võimete taseme kohta. Osa riike on kehtestanud süsteemid, mille abil nad saavad igal aastal jälgida ja hinnata koolilaste ja noorte kehalist võimekust¹⁰;
18. *Valdkondadevaheline koostöö*: kehalise aktiivsuse edendamist ja jälgimist tuleks käsitleda valdkonnaüleselt kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega. Kehalise aktiivsuse edendamisel ja kehaliste võimete jälgimisel on spordiasutuste kõrval oma roll ka rahvatervise, taristu, hariduse ja koolituse, töökeskkonna, noorte jm teemasid käsitlevatel asutustel. Seepärast peaks see hõlmama kogu valitsust, kodanikuühiskonda, spordiklubisid, kohalikke kogukondi jne;
19. *Käitumisharjumuste muutus*: see leiab aset pika aja jooksul ja on kooskõlas kehalise tegevuse suunistega¹¹, milles kutsutakse üles integreerima piisav kehaline tegevus igapäevaellu. See tähendab samuti poliitika rakendamist integreeritud viisil ja keskendumist erinevatele aegadele päeva jooksul ja erinevatele igapäevaelu kontekstidele;
20. *Meedia*: meedia võib mängida rolli selles, et edendada sotsiaalset vastutust, sporditegevust ja kampaaniad, mis on suunatud kehalise aktiivsuse kasulikkusest teadlikkuse suurendamisele ja inaktiivsuse vähendamisele;
21. *Euroopa algatused ja projektid*: mitmesugused Euroopa projektid ja algatused aitavad töötada välja poliitikameetmeid tervisliku eluviisi propageerimiseks ning arendada kehaliste võimete jälgimise süsteeme, et pakkuda võrreldavaid, kehtivaid ja usaldusväärseid andmeid kõigi ELi liikmesriikide kohta. See võib aidata poliitikakujundajatel võimaldada elukestvat füüsilist aktiivsust ja avaldada suuremat mõju tervisele;

¹⁰ Näiteks Küpros (alustatakse varsti), Leedu, Madalmaad, Portugal, Sloveenia, Soome, Ungari jt.

¹¹ WHO 2018. aasta dokument „Global action plan on physical activity 2018–2030: more active people for a healthier world“ („Ülemaailmne kehalise aktiivsuse tegevuskava 2018–2030: rohkem aktiivseid inimesi tähendab tervemat maailma“).

KUTSUVAD LIKMESRIIKE ÜLES TEGEMA KOOSKÕLAS SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTEGA JA ASJAKOHADEL TASANDITEL JÄRGMIST:

22. jätkama elanikkonna, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevate rühmade elukestva kehalise aktiivsuse edendamist ja sellele innustamist, keskendudes kehalise inaktiivsuse vähendamisele heade tavade jagamise kaudu, näiteks kasutades mobiilseid ja traadita tehnoloogiaid ning meedia- ja muid teabekanaleid;
23. toetama riikliku, piirkondliku ja/või kohaliku tasandi algatusi ja kampaaniaid, mis soodustavad kehalist aktiivsust, jälgimissüsteemide väljatöötamist ja kõikide osalemist spordis, näiteks Euroopa spordinädal, kampaania „Tervislik eluviis kõigi jaoks“, Eurobaromeetri uuringud spordi ja kehalise aktiivsuse kohta, Euroopa terviseuuring – kehalise aktiivsuse küsimustik jne;
24. asjakohasel juhul ja kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega looma ja edendama tõenduspõhiseid riiklikke, piirkondlikke ja/või kohalikke kehaliste võimete jälgimise süsteeme, mis motiveerivad elanikkonda elukestvate kehalisele aktiivsusele, koos vabatahtlikkuse alusel toimuva asjakohase individuaalse tagasisidestamise ja kehaliste võimete muutuse jälgimisega, ning annavad väärtuslikku teavet poliitikakujundajatele¹²;
25. toetama valdkondadeülese lähenemisviisiga poliitikameetmeid kõikidel tasanditel seoses selliste ligipääsetavate ja kestlike avalike kohtade rajamisega, kus kõik kodanikud saavad osaleda spordis või elukestvas kehalises tegevuses, nagu naabruskonnad, uusarenduspiirkonnad, jalgratta- või jooksurajaga kõnniteed, spordirajatised koolides ja ülikoolides jne, nt ühtekuuluvuspoliitika vahendite kaudu;

¹² Näiteks pakkudes kehaliste võimete jälgimise vahendeid, mis võimaldavad analüüsida elanikkonna tervisesuundumusi, riiklike kehaliste võimete alaste poliitikameetmete ja sekkumiste mõju tervisele kohalikul, piirkondlikul ja/või riiklikul tasandil.

26. tegema kõigi asjakohaste riigiasutuste ja teadusringkondade osalusel kõikidel tasanditel kindlaks ja viima omavahel kooskõlla need poliitikad ja meetmed, mille eesmärk on innustada inimesi osalema spordis või elukestvas kehalises tegevuses, ning julgustama valdkondlikke otsustajaid võtma oma poliitikameetmetes rohkem arvesse kasu, mida elanikkonna elukestev kehaline aktiivsus ja kehaliste võimete jälgimine saab pakkuda;
27. vahetama häid tavaid selle kohta, kuidas motiveerida inimesi päeva jooksul liikuma ja harjutama, ning vahetama teavet tõhusate vahendite ja poliitikaalgatuste kohta erinevates igapäevaelu keskkondades, et ergutada inimesi kehalisele aktiivsusele, sealhulgas koolis ja töökohal;
28. tugevdama võimaluse korral koostööd tervise sektoriga, nähes ette tervishoiutöötajate ja erialaspetsialistide poolt harjutuste määramise ja vastava nõustamise;

KUTSUVAD KOMISJONI ÜLES TEGEMA JÄRGMIST:

29. uurima võimalust toetada sellise ühtlustatud andmesüsteemi väljatöötamist, mis võimaldab jälgida kehalist aktiivsust Euroopa tasandil, et hinnata täpsemalt selle tagajärgi tervisele, ühiskonnale ja majandusele;
30. edendama teadmisi kehalise inaktiivsusega seotud terviseohtude kulude kohta ja parandama vastavate tõenduspõhiste andmete nähtavust, eelkõige seoses tervisekuludega, et aidata avaliku sektori otsustajatel teha selles valdkonnas Euroopa tasandi investeeringuid;
31. toetama elukestva kehalise aktiivsuse edendamise ja kehaliste võimete jälgimise olemasolevate edukate projektide ja võrgustike, sealhulgas vajaduse korral tervist tugevdava kehalise aktiivsuse kontaktasutuste võrgustiku parimate tavade vahetamist; selleks et hõlbustada kogu Euroopas kehaliste võimete jälgimist ja panna alus kiirele tõenduspõhisele poliitikakujundamisele, tutvustama koos tervist tugevdava kehalise aktiivsuse kontaktasutuste võrgustikuga neid tavaid asjakohasel Euroopa platvormil;

32. kaaluma ELi rahastamist, näiteks programmide „Erasmus+“, „InvestEU“ jne kaudu, mis võiks toetada Euroopa koostööd, et edendada riiklike, piirkondlike ja/või kohalike kehaliste võimete jälgimise süsteemide loomist;
33. teavitama liikmesriike ja spordiliikumist asjakohastest ELi rahastamisprogrammidest ja algatustest, mida saab kasutada spordi ja kehalise aktiivsusega seotud valdkonnaülest projektide toetamiseks ning tervisliku eluviisi edendamiseks, samuti riiklike, piirkondlike ja/või kohalike kehaliste võimete jälgimise süsteemide loomiseks, näiteks programmid „Erasmus+“, „EL tervise heaks“, „Euroopa horisont“, „InvestEU“ jne;

KUTSUVAD SPORDILIIKUMIST JA MUID ASJAOMASTEID SIDUSRÜHMI ÜLES TEGEMA JÄRGMIST:

34. kaaluma kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega olemasolevate tasuta platvormide¹³ kasutamist, et jälgida kodanike kehalisi võimeid elukestva kehalise aktiivsuse diagnostika- ja motivatsioonivahendina;
35. tõstma oma tegevustes, projektides ja algatustes veel enam esile võimalusi kodanike, sealhulgas eri sihtrühmade elukestvaks kaasamiseks sporti ja kehalisse tegevusse;
36. tegema tihedat koostööd teiste sektorite sidusrühmadega, et käsitleda olemasolevaid lünki spordis ja kehalises tegevuses osalemise võimaluste pakkumisel erinevates igapäevaelu kontekstides;
37. asjakohasel juhul aktiivselt osalema riiklike, piirkondlike ja kohalike kehaliste võimete jälgimise süsteemide ja kodanike elukestvas kehalises tegevuses osalemise suurendamise strateegiate väljatöötamises;
38. kohandama kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega kommunikatsioonivahendeid sihtrühmade vajadustele, tuginedes konkreetsetele meetmetele.

¹³ Nt veebipõhine platvorm, mis toetab selliste kehaliste võimete jälgimise programmide loomist, millega antakse tagasisidet konkreetsete individuaalsete kehaliste võimete tulemuste kohta.

Käesolevates järeldustes kasutatakse järgmisi mõisteid.

Kehaline aktiivsus on üldiselt määratletud kui „igasugune skeletilihaste abil sooritatud liigutus, mis kutsub esile energiakulu“¹⁴. See hõlmab igasugust liikumist, sealhulgas vaba ajaga seotud tegevus, ühest kohast teise liikumine või tööalane tegevus.

Kehalised võimed – võime täita igapäevaseid ülesandeid elujõuliselt ja erksalt ilma põhjendamatu väsimuseta ning energiliselt, et nautida vaba aega ja tulla toime ettenägematute hädaolukordadega.

Elukestev kehaline aktiivsus – igasugune kehaline tegevus kogu elu jooksul, eesmärgiga parandada tervist, hoida ära mittenakkuslikke haigusi ning säilitada tervislik kehakaal, elukvaliteet ja heaolu isiklikus, ühiskondlikus ja/või tööalases plaanis.

¹⁴ Vastavalt WHO suunistele kehalise aktiivsuse ja istuva eluviisi kohta (2020).

POLIITILINE TAUST

1. Nõukogu 27. novembri 2012. aasta järeldused tervist tugevdava kehalise aktiivsuse edendamise kohta
2. Nõukogu 26. novembri 2013. aasta soovitus tervist tugevdava kehalise aktiivsuse sektoratevahelise edendamise kohta
3. Nõukogu 15. detsembri 2015. aasta järeldused laste motoorsete oskuste, kehalise aktiivsuse ja sporditegevuse kohta
4. Nõukogu 29. juuni 2020. aasta järeldused COVID-19 pandeemia mõju kohta spordisektorile ja kõnealuse sektori taastumise kohta
5. Nõukogu 4. detsembri 2020. aasta järeldused, mis käsitlevad ühiskonnas spordi ja kehalise aktiivsuse hüvanguks tehtava valdkondadevahelise koostöö edendamist
6. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa Liidu spordialase töökava kohta (1. jaanuar 2021 – 30. juuni 2024) kohta (ELT C 419, 4.12.2020, lk 1)
7. Euroopa Parlamendi 10. veebruari 2021. aasta resolutsioon COVID-19 mõju kohta noortele ja spordile (2020/2864(RSP))